

JOSIP MARIĆ

Fakultet za fizičku kulturu Sveučilišta u Zagrebu

Primljeno 2. 3 1983

SPORT KAO FENOMEN SUVREMENOG DRUŠTVA S ASPEKTA EVOLUCIJE MODERNOG RVANJA

fenomen kao

SAŽETAK

Razmatrana je uloga sporta u suvremenom društvu. Posebno je obrađena tema razvoja modernog rvanja s tabelarnim prikazom nekih pokazatelja efikasnosti tehnike rvanja.

1. UVOD

Sport je krajem XX vijeka postao jedan od značajnih fenomena suvremene civilizacije, koji ima vrlo velik utjecaj na različita područja ljudskog života. Sve veći broj ljudi pokazuje različite sportske interese bilo kao aktivni sudionici u masovnom (rekreativnom), amaterskom, vrhunskom ili profesionalnom sportu, bilo kao sportski radnici (rukovodioci, treneri, suci), posjetioци sportskih natjecanja ili konzumenti televizijskih programa sa temama iz sporta i ostalih takvih informacija putem sredstava masovne komunikacije kao što su štampa, film i radio. Međunarodni Olimpijski komitet priznaje 140 Nacionalnih olimpijskih komiteta što je gotovo jednako broju zemalja udruženih u organizaciju Ujedinjenih nacija¹. Prema nekim podacima (Vízitej, 1979) Olimpijske igre u Montrealu, 1976 godine, pratilo je više od milijardu ljudi. Analiza vrhunskih sportskih rezultata postignutih na velikim međunarodnim natjecanjima, kontinentalnim i svjetskim prvenstvima i Olimpijskim igrama dozvoljava pretpostavku da još nisu dostignute granice ljudskih mogućnosti. Tako je, npr., sovjetski skakač uvis Jaščenko skočio na dvoranskom prvenstvu Evrope u atletici 1979 godine 2,35 cm što je za čitavih 10 cm bolje od olimpijskog pobjednika 1976 godine, Poljaka Všole; rezultat olimpijskog pobjednika 1976. godine u kanuu jednogleku na 1000 m (Ljubek, Jugoslavija) bolji je za gotovo 1,5 minuta od olimpijskog pobjednika 1936 godine Amia (Kanada); u skoku udalj Robinson (SAD) 1976 godine skočio je za 2 m dalje od olimpijskog pobjednika 1896 Clarka (SAD); olimpijski pobjednik u plivanju na 100 m slobodnim stilom Hajoš (Mađarska) 1896 godine postigao je rezultat 1,22,2 (koji postižu danas naši pioniri), a pobjednik 1976 godine Montgomery (SAD) 49,99 sek. itd.

Naročito buran tempo rasta vrhunskih sportskih rezultata nastaje od 1952 godine pojavljivanjem sportaša Saveznog Saveza na olimpijskim igrama, svjetskim i evropskim prvenstvima. Time suvremeni sport postaje i sredstvo oštrem ideološkoj i političkoj borbi dviju supersila i zemalja koje provode i podržavaju jednu ili drugu ideologiju. Ove zemlje na olimpijskim igrama izračunavaju neslužbeni ekipni poredak prema različitim skalama da bi dokazale svoje prvenstvo. SAD su imale apsolutnu

dominaciju do Olimpijskih igara 1952. godine, kada dijele sa SSSR-om ekipno prvo mjesto sa 494 boda. Od socijalističkih zemalja među prvih 20 nacija nalaze se: Mađarska na trećem i ČSSR na desetom mjestu. Rumunija je, na dvadesetčetvrtom, dok Bugarska zauzima četrdeset drugo mjesto. Od tada pa sve do XIX Olimpijskih igara 1968. godine u Mexicu prvenstvo je zadržao SSSR, pa ga je 1968. godine preuzeo SAD, a 1972. u Münchenu, 1976. u Montrealu i 1980. godine u Moskvi ponovo je SSSR zauzeo prvo mjesto. Tablice plasmana² zorno pokazuju trend rasta vrhunskih sportskih rezultata socijalističkih zemalja na olimpijskim igrama od 1952. do 1976. godine kada među prvih deset ulaze SSSR, DDR, Poljska, Rumunija, Bugarska i Mađarska. Interesantan je uspon Kube na tim rang ljestvicama. Olimpijska ekipa Kube je na Olimpijskim igrama 1960. godine zauzela četrdeset sedmo mjesto, 1964. tridesetpeto mjesto, 1968. dvadesetpeto mjesto, 1972. osamnaesto i 1976. godine trinaesto mjesto. Isto tako Demokratska Republika Njemačka, koja na Olimpijskim igrama 1968. godine prvi puta nastupa kao samostalna država (do tada u sastavu sa Saveznom Republikom Njemačkom), postiže treće mjesto koje postiže i 1972. godine, a 1976. godine zauzima drugo mjesto u ekipnom poretku ispred ekipe SAD.

Kvalitetni vrhunski sport pruža izvanredno korisne informacije o granicama ljudskih mogućnosti, različitim faktorima koji omogućuju ili sprečavaju vrhunska dostignuća i primjenu stečenih znanja u praksi odgojno-obrazovnog procesa. Radi se o tome da suvremeni sport, sa svom svojom raznolikošću, predstavlja specifičan model djelatnosti, u kojoj svi sistemi sportaša funkcioniraju u zoni submaksimalnih i maksimalnih naprezanja. Takvi ekstremni zahtjevi na pojedine sposobnosti predstavljaju izazov znanstvenicima da proučavaju i utvrde zakonitosti ponašanja i funkcioniranja svih pod sistema čovjek u ekstremnim uvjetima treninga i natjecanja, da pronalaze nove puteve za povećanje potencijalnih mogućnosti sa ciljem postizanja višeg nivoa razvoja različitih sposobnosti, te da ustanove optimalno iskorištavanje mogućnosti čovjeka u procesu njegove društvene i radne djelatnosti i aktivnog odmora. U prilog tvrdnji da sport i fizička kultura igraju važnu i značajnu ulogu u suvremenom društvu govori i članak Predsjed-

¹ Podatak uzet iz knjige B. Havin. Vsjo ob olimpijskih igrah, Moskva, Fiskultura i sport, 1979

² Havin, B. (1979) u knjizi Vsjo ob olimpijskih igrah daje tabelarni pregled, statističke pokazatelje, olimpijske pobjednike i rezultate kao i kratke komentare za sve ljetne i zimske olimpijske igre.

nika SAD Kenedy u nedjeljnom listu »Sports Illustrated« 1960. godine u prosincu pod naslovom »Razmaženi Amerikanac«, posvećen pitanju fizičkog stanja američke omladine, koje je kod njega izazvalo zabrinutost. Kenedy piše: »Prvi pokazatelj pada fizičkog stanja i sposobnosti mladih Amerikanaca otkriven je među vojnicima SAD u prvim stadijima rata u Koreji. Drugi pokazatelj se pojavio kada su bili objavljeni podaci regrutnih kodisija o odbijanju svakog drugog regruta zbog umne, moralne ili fizičke nesposobnosti...«. U istom časopisu lipnja 1974. godine predsjednik Ford izjavljuje: »Ne samo Rusi već i mnoge druge nacije rastu i bacaju nam izazov. U svojstvu lidera Sjedinjene Države obavezne su pokazati najviši primjer. Ja sebi ne mogu predstaviti bolju reklamu zdravlja nacije od zdravih predstavnika u međunarodnom sportu...«.

1949 godine po direktivi Georgi Dimitrova u odluci CK Bugarske Komunističke partije bilo je zapisano: »Rvanje da postane masovni narodni sport« (Prema R. Petrovu, 1978.) aludirajući na široku bazu i mogućnost osvajanja velikog broja medalja, što se kasnije i potvrdilo izvanrednim sportskim rezultatima u rvanju oba stila, koji su najviše doprinijeli plasmanu Bugarske na olimpijskim igrama među 10 nacija. To isto se može reći i za fenomenalne rezultate u atletici i plivanju sportaša Demokratske Republike Njemačke.

U socijalističkoj nesvrstanoj Jugoslaviji od njenog stvaranja pa do danas, a zahvaljujući značajnim promjenama posljednjih godina u društveno-ekonomskim odnosima našeg samoupravnog sistema, sve više se poklanja pažnja i poboljšava materijalni položaj fizičke kulture. Prema nekim podacima³ danas u Jugoslaviji djeluje u 46 sportskih grana 23.906 društava, klubova, sekcija i drugih osnovnih organizacija sa 2.318.567 aktivnih članova ili 10,48% cjelokupnog stanovništva; u školama, fakultetima, mjesnim zajednicama i organizacijama udruženog rada 1.127.429 aktivnih članova ili 5,10% od ukupnog broja stanovništva što sveukupno iznosi 15,58%. Ako se tome pribroje povremene aktivnosti sportaša veterana i drugih radnih ljudi, školska sportska natjecanja, radničke sportske igre i seoska sportska natjecanja u kojima je registrirano sudjelovanje 4.053.571 učesnika ili 18,34% od ukupnog broja stanovništva, može se konstatirati da je u stalnim i povremenim sportskim aktivnostima u 1979. godini sudjelovalo (ne računajući redovnu nastavu tjelesnog odgoja) 7.499.567 sudionika ili 33,82% od ukupnog broja stanovništva SFRJ.

Osım ciljeva i zadataka fizičke kulture u okviru socijalističke Jugoslavije, važno je podvući ulogu, ciljeve i zadatke naše zemlje u međunarodnom sportskom pokretu kao integralnom dijelu vanjsko političke aktivnosti naše zemlje, a to je daljnje unapređenje i proširenje međunarodne sportske suradnje sa svim zemljama svijeta, razvijanje aktivne miroljubive suradnje, prevazilaženje blokovskih suprotnosti, borbe za jednakost i pravo sudjelovanja svih zemalja na međunarodnim skupovima i manifestacijama, borba protiv svih vrsta diskriminacije,

³ Izvještaj o radu Predsjedništva Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije u periodu između dva zasjedanja redovne konferencije SKFJ, Beograd, mart 1980

demokratizacija odnosa u međunarodnim sportskim organizacijama i za daljnji razvoj suradnje i zbližavanje među narodima i zemljama cijelog svijeta. I upravo vrhunskim sportašima, njihovim trenerima i sportskim rukovodiocima kao našim ambasadorima mira pripala je čast i obaveza da nas dostojno zastupaju u međunarodnom sportskom pokretu, da svojim visokim moralom čuvaju i još više učvrste teško stečeni ugled naše zemlje pod rukovodstvom našeg voljenog Tita. Među njima vodeće mjesto zauzima rvanje i grupa borilačkih sportova (rvanje klasičnim i slobodnim načinom, boks i judo).

Rvači su na svjetskim i evropskim prvenstvima juniora i seniora i Olimpijskim igrama osvojili 100 medalja. Analizom nastupanja naših sportaša na Olimpijskim igrama od 1948 do 1980. godine (vidi tabelu 1) dobijeni su podaci koji nedvojbeno ukazuju da je naš najuspješniji sport rvanje klasičnim načinom, te da je grupa borilačkih sportova osvojila 40% od svih osvojenih medalja. Rezultati sugeriraju da je potrebno više pažnje posvetiti grupi rvačkih sportova (rvanje klasičnim i slobodnim načinom i judo) za koje u Jugoslaviji postoje velike potencijalne mogućnosti uz minimalne investicije. Kako bi se ukazalo na napore koje čini Svjetska rvačka federacija da se taj prekrasni sport učini još atraktivnijim, u slijedećem poglavlju biti će izložen razvoj modernog rvanja od njegovih početaka do danas.

2. POJAVA I EVOLUCIJA MODERNOG RVANJA

Malo je sportskih grana u svijetu sa toliko bogatom povijesnom dokumentacijom i više tisuća godina starom tradicijom kao što je rvanje. Neki istraživači su utvrdili (Petrov, 1978) da još i danas postoji oko 160 sportskih i folklornih oblika rvanja u svijetu koji su u mnogim zemljama bili temeljem suvremenih načina rvanja iz kojih se koristilo, u izvornom obliku ili modificirano, niz tehničkih elemenata i varijanti.

Najvredniji povijesni dokumenti — nađene freske na grobnicama egipatskih kraljeva XI i XII dinastije (2000—1800 g. p. n. e.) u 400 slika prikazuju voema bogatu i raznoliku tehniku rvanja u stojećem i parternom položaju.

Na grobnici V dinastije (2470—2320 godine p. n. e.), nađen je još stariji motiv, koji prikazuje rvačku borbu šest parova dječaka. Skulpture, freske, amfore, monete stare grčke kulture također su bogate motivima tehnike rvanja, jednog od najcjenjenijih sportova toga vremena.

Tehničko-taktičku evoluciju rvanja kroz sva povijesna razdoblja do danas; kao i komparativnu analizu taktičko-tehničkih elemenata, izvanredno dobro i argumentirano obradio je R. Petrov (1978). Iz njegovog pregleda može se uočiti kontinuitet rvanja bez obzira na stagnacije i padove uzrokovane društveno-ekonomskim i političkim odnosima u pojedinim dijelovima svijeta. Dok se u Turskoj profesionalno rvanje spominje već u XV st., snažni razvoj tog sporta javlja se u Njemačkoj⁴ u istom stoljeću, mada je egzistirao i ranije u narodnim oblicima rvanja. U XVI i XVII vijeku pojavljuje se u Francuskoj.

⁴ Albrecht Dürer, 1512. naslikao je 112 slika osnovne tehnike rvanja, a Fabijan Auerswald napisao je prvi puta štampano djelo »Rvačka umjetnost« 1539. g. (prema R. Petrovu, 1978)

PRIKAZ USPIJESNOSTI NASTUPANJA JUGOSLAVENSKIH SPORTAŠA NA LJETNIM OLIMPIJSKIM IGRAMA POSLIJE II SVJETSKOG RATA (1948 — 1980)

Broj zemalja učesnica	OLIMPIJSKE IGRICE						Ukupno		
	1948-XIV London	1952-XV Helsinki	1956-XVI Milburn	1960-XVII Rim	1964-XVIII Tokio	1968-XIX Mexico		1972-XX München	1976-XXI Montreal
Plasman SFRJ	59	70	72	82	95	112	121	87	81
Bodovi olimpijske ekipe SFRJ	23	29	22	23	22	19	20	17	13
Bodovi rvača klasič. stila + slab. stila učestvovala	17	19	22	22,5	35	48,5	41,5	55	74
Medalje svih sportova osim borilačkih sportova	0	0	1	8	13	9	13	15	19
Medalje svih sportova	2	3	3	1	3	5	1	3	6
Medalje rvača	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	1S—klasič. način	1Z—kl.nač.	1S—kl.nač.	1S—kl.nač.	1Z—kl.nač.	1B—slab.st.
Medalje judaša	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	50	40	25	40	25	11,1
Medalje boksača	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	—	1B	2
Medalje borilačkih sportova	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	1	2	3	4	5	3
Postotak medalja borilačkih sportova	nisu učestvovali	nisu učestvovali	nisu učestvovali	50	40	37,5	80	62,5	33,4
Broj sportskih	9	13	8	17	10	14	19	16	17

POREDAK SPORTOVA PREMA OSVOJENIM MEDALJAMA OD 1948 — 1980. GODINE

1 rvanje	10 medalja
2 boks	6 medalja
3—4 veslanje	5 medalja
vaterpolo	5 medalja
5—6 nogomet	4 medalje
košarka	4 medalje
7 gimnastika	3 medalje
8 atletika	2 medalje
9 plivanje	2 medalje
10 judo	2 medalje
11 rukomet	2 medalje

POREDAK OD 1924 — 1980 GODINE

1 Gimnastika	11 medalja
2 Rvanje	10 medalja
3 Boks	6 medalja

Iz analize povijesne dokumentacije o evoluciji tehnike i pravila rvanja može se zaključiti da se koristila samo tehnikā rvanja slobodnim načinom. Grčko-rimski ili klasični način rvanja nastao je negdje u XIV vijeku u Francuskoj. Uzeti su svi poznati etički principi rvanja drevnih Grka, a zabranjeni su svi opasni i bolni zahvati, kao i borba hvatovima za noge i korištenje tehnike nogama. Ovaj način rvanja raširio se po Evropi i stekao veliki broj pristalica. Krajem XVIII vijeka pojavljuju se u Evropi profesionalni rvači. Organizira se evropsko prvenstvo 1898 godine u Beču i svjetsko prvenstvo 1898 godine u Parizu. U program obnovljenih Olimpijskih igara 1896 godine u Ateni uključeno je i rvanje grčko-rimskim načinom. Sve do tada, uključujući i olimpijske igre, u rvanju nije postojala podjela rvača na težinske kategorije. 1904. godine na Olimpijskim igrama u Sent Luisu rvalo se samo slobodnim načinom u sedam težinskih kategorija, a 1908. u Londonu rvalo se u pet težinskih kategorija slobodnim i četiri težinske kategorije grčko-rimskim načinom. Prije Olimpijskih igara u Stocholmu 1912. godine organizacioni komitet igara zadužio je Švedski rvački savez da organizira kongres zemalja učesnica sa ciljem razrješavanja materijala vezanog za rvanje. Iako Kongres nije održan, ta se godina tretira kao godina osnivanja svjetske rvačke federacije FILA u koju je danas učlanjeno 96 nacionalnih saveza. Broj težinskih kategorija povećao se od pet na šest u Parizu 1924, sedam u Los Angelesu 1932, osam u Londonu 1948. Na prvenstvu svijeta u Mar del Plati, 1969. godine, uvodi se deset težinskih kategorija. Poslije Olimpijskih igara 1912 godine, koje su trajale znatno duže od predviđenog vremena zbog neograničenog vremena trajanja borbe, uvode se pravila od 2 x 20 minuta borbe s 1 minutom odmora između dva dijela, neriješena borba i određivanje pobjednika na temelju postignutih tehničkih bodova. Vrijeme trajanja borbe skraćuje se na 20 minuta 1928 godine, na 10 minuta 1930, ponovno se uvodi 20 minuta 1934, na 15 minuta 1950 godine, na 12 minuta 1957, na 10 minuta 1961, na 9 minuta 1966, i na 6 minuta 1981.

Intenzivna aktivnost svjetske rvačke federacije FILA na osuvremenjavanju rvanja započinje od 1950. godine, skraćivanjem vremena trajanja borbe, uvođenjem različitih formula vođenja borbe, uvođenjem javnih opomena, povećanjem površine za borbu i poboljšanjem kvalitete strunjače. Međutim, uza sva nastojanja da se rvanje učini atraktivnijim (kakvo bi i moralo biti obzirom na bogatstvo tehnika) nisu postignuti zadovoljavajući rezultati, iako su uočena neka poboljšanja. To ukazuje na usku povezanost između pravila rvanja i taktičko-tehničke pripreme. Naime, treneri i rvači, analizirajući natjecanja, traže optimalna rješenja za postizanje pobjede u okviru postojećih pravila, a to su najčešće najneatraktivniji, ali zato najsigurniji zahvati (dovođenje u parter i obaranja), koji predstavljaju minimalni rizik poraza zbog protivnikovog protunapada.

1971. godine za predsjednika svjetske rvačke federacije (FILA) izabran je Jugoslaven Milan Ercegan koji je svojom smjelom i kreativnom politikom unio mnogo di-

namike i revolucionarnih promjena u moderno rvanje. Prihvaća i daje sugestije i prijedloge u suradnji sa svim nacionalnim federacijama kao:

- da se ocjenjuju svi zahvati koji započnu na strunjači i završe izvan nje;
- da se strunjača podijeli na radnu i pomoćnu površinu;
- da se ne kažnjava (dodjelom bodova protivniku) neuspjao napad;
- da se aktivno vrše hvatovi tokom cijele borbe;
- da se prekine borba kada jedan rvač sakupi veliku bodovnu razliku;
- da se uvede kvantitativno kažnjavanje za pasivnu borbu, itd.

Neki autori (Galkovskij, N. M., Novikov, A. A., 1975) smatraju da postoji samo jedan put za povećanje atraktivnosti rvanja, a to je usavršavanje opsega i sadržaja tehničkih radnji, posebno s aspekta bodovne vrijednosti pojedinih tehnika. U vezi s tim autori su analizirali rezultate istraživanja, koje je provedeno na međunarodnom natjecanju »Turnir Ivana Maksimovića Podubnog« 1974 godine u Lenjingradu na kojem su učestvovali najbolji rvači svijeta. Eksperiment je proveden tako da su uvedene izmjene pravila važne za razvoj tehnike i aktivnosti u borbi, a sastojale su se u slijedećem:

- borba je započinjala iz obostranog ukrštenog obuhvata trupa i ruke;
- zahvat se ocjenjivao ne samo prema konačnom položaju obrambenog rvača već i prema efikasnosti (atraktivnosti). Za ljepotu zahvata s velikom amplitudom dobijao se još jedan dopunski bod;
- ocjenjivali su se svi zahvati koji su započeti na strunjači i završili izvan njene granice.

Komparativnom analizom natjecanja »Turnir I. Podubni« 1973. i 1974 godine ubjedljivo je potvrđena pretpostavka o nužnosti izmjene tehničkih pravila rvanja i njihovog daljnjeg usavršavanja. Kao što se vidi iz tablice 1 osnovni pokazatelji natjecanja po novim pravilima značajno su bolji. Prosječni broj zahvata u borbi povećao se od 3,7 na 4,7, broj bodova od 9,5 na 13,7, broj pobjeda tušem od 27,3% na 42,7%, a u skladu s tim se smanjio broj pobjeda na bodove od 50% na 22,4%. Na temelju tih rezultata je FILA, 1975 godine, izdala nova pravila rvanja, koja su dinamizirala borbu i stimulirala razvoj elemenata tehnike napada i protunapada. Tako se, npr., prema istim autorima na prvenstvu svijeta u Minsku 1975 godine prosječni broj zahvata po jednoj borbi povećao sa 3,7 na 6,4; broj bodova od 9,5 na 14,1, a bez obzira na jaču konkurenciju među rvačima povećao se i broj pobjeda tušem od 27,3% u 1973 na 35,6% u 1975. godini.

Slične rezultate dobio je i J. Marić (1976, 1977 i 1979)⁶ analizom deset pokazatelja natjecanja. Tako se na primjer, pokazatelj tehničke efikasnosti kreće u diapazonu od 5,0 do 7,6, s iznimkom »Trofeja Jadrana« 1977 godine od 3,77. Pobjeda tušem na omladinskim šampionatima SFRJ od 76,00 i 78,00%, vrlo nizak postotak pobjeda diskvalifikacijom (5,33 i 0,0), a prema tome i niski pokazatelj broja javnih opomena po borbi (0,61 i = 0,34) ukazuju na korjenite promjene karaktera borbe i lutanje sudačkog kriterija. Rezultati analize natjecanja 1977 i 1979 godine podudaraju se sa rezultatima Galkovskog i

Sten Svensson: »Le lutte des origines a'nos Jours« • FILA 1912—1972, Paris, 1972.

Tabela 1
TEHNIČKE RADNJE KOJE SU KORISTILI RVAČI NA NATJECANJIMA MEĐUNARODNOG TURNIRA U ČAST I. PODUBNOG 1973 i 1974 GODINE

Vidovi tehnike	Pokazatelji	
	Po važećim pravilima 1973	Po eksperimentalnim pr.1974
I PROSJEČNA KOLIČINA TEHNIČKIH RADNI U BORBAMA		
1. Broj zahvata u borbi	3,7	4,7
2. Broj bodova u borbi	9,5	13,7
3. Broj opomena u borbi	1,9	2,9
4. Broj efikasnih zahvata u borbi	nema podataka	0,7
II NAČIN POBJEDE (% PREMA OPĆEM BROJU)		
1. tuševi	27,3	42,7
2. ubjedljivom pobjedom	5,7	18,0
3. po bodovima	50,0	22,4
4. za pasivnost protivnika	11,3	16,9
5. neriješen rezultat	5,7	0,0
III NAČIN OCJENIVANJA ZAHVATA (% PREMA OPĆEM BROJU)		
1. 1 bod	31,6	29,6
2. 2 bda	48,5	45,9
3. 3 boda	12,7	15,3
4. za posebno efikasne zahvate	nema podataka	15,3
5. za zahvate izvedene izvan strunjače	nema podataka	3,1

Neobjavljeni radovi analize rezultata na omladinskim šampionatima SFRJ, Balkanijadama »Trofeju šampiona za omladinca«, »Trofeju Jadrana«, Mediteranskim igrama i Omladinskom prvenstvu svijeta.

Tabela 2
KOMPARATIVNA ANALIZA NEKIH POKAZATELJA EFIKASNOSTI TEHNIKE NA NATJECANJIMA

Naziv, mj. i god. održanog natjecanja u rvanju klasičnim načinom	Omladin. šamp. SFRJ Senta, 1976	Omladin. šamp. SFRJ Zgb. 1976	Međun. oml. »Trof. šamp.« Zgb. 1976	Balkanijada Skopje 1976	Balkanijada Atina 1977	Međun. »Trof. Jadrana« Pula, 1979	Medit. igre Split, 1979	Omlad. prv. svijeta Herandra, 1979
1. Tehnička efikasnost broj zahvata/broj borbi	5,0	7,6	6,0	6,01	5,92	3,77	5,6	nema podataka
2. Bodovna efikasnost br. bodova/br. zahvata	1,77	1,93	2,05	2,15	1,94	2,34	1,93	„
3. Čista efikasnost br. tuševa/br. zahvata	0,21	0,12	0,13	0,07	0,10	0,12	0,06	„
4. Djelotvor. ostvarenih zahv. br. pokušaja/br. zahvata	1,41	1,20	1,29	0,53	0,17	0,19	nema podataka	„
5. Opća bodovna efikasnost br. bodova/br. borbi	10,63	13,36	12,27	13,00	11,54	8,83	10,8	13,18
6. Broj javnih opomena na borbu	0,61	0,34	1,12	2,13	1,66	2,04	2,51	„
7. Pobjeda na bodove u %	18,30	21,1	18,1	5,76	11,11	29,57	25,90	13,18
8. Pobjeda diskv. u %	5,63	0,0	27,27	48,07	30,15	25,35	38,93	44,18
9. Pobjeda tušem ili tehničkim tušem u %	76,00	78,8	54,54	46,15	58,73	45,07	37,16	42,64
10. Pouzdanost br. zahvata/br. pokuš.	4,45	5,91	3,00	1,88	5,92	5,15	nema podataka	nema podataka
11. Trajanje borbe u min. sa intervalom odm. 1 min	2x3 min	2x3 min	2x3 m	3x3 min	3x3 min	2x3 min	3x3 min	3x3 min

Novikova (1975, 1977) i Petrova (1978), što ukazuje na adaptaciju i ujednačavanje kriterija.

U tablici 2 prikazani su rezultati deset osnovnih parametara svih osam analiziranih natjecanja.

Daljnju aktivnost FILA-e na aktivizaciji i humanizaciji rvanja argumentirao je njen predsjednik Ercegan (1978) s tehničkog, pedagoškog i organizaciono-propagandnog aspekta na temelju niza znanstvenih istraživanja i predložio nove izmjene u pravilima rvanja, koje uključuju i skraćivanje borbe na trajanje od 2x3 minute sa minutom odmora između dva perioda i uvođenje finalnih borbi. Izmjene su prihvaćene na Kongresu FILA-e u Moskvi 1980 godine.

3. ZAKLJUČAK

U današnje vrijeme sport je postao jedan od važnih činilaca suvremenog društva, a kroz to i snažno sredstvo ideološke borbe između zemalja različitih ideologija. Politički prestiž uvjetuje razvoj kvalitetnog i vrhunskog sporta, koji pruža izvanredno korisne informacije o granicama ljudskih mogućnosti, različitim faktorima koji omogućuju ili ometaju vrhunsku dostignuća i primjenu stečenih znanja u praksi odgojno-obrazovnog procesa. Rvanje klasičnim načinom najuspješniji je jugoslavenski sport i kao takav umnogome je doprinijeo afirmaciji naše zemlje.

U članku su izneseni rezultati analize tehničkih radnji rvača na natjecanjima međunarodnog turnira »I. Podubni« kao argument za izmjene i dopune u međunarodnim tehničkim pravilima rvanja. Također je data komparativna analiza nekih pokazatelja efikasnosti tehnike i načina pobjede na različitim natjecanjima jugoslavenskih rvača juniora i omladinaca, koja potvrđuje rezultate istraživanja sovjetskih autora i upućuje na daljnja istraživanja sa ciljem da se poveća atraktivnost, a time i popularnost rvačkog sporta.

4. LITERATURA

1. Izvještaj o radu Predsjedništva Saveza za fizičku kulturu Jugoslavije u periodu između dva zasjedanja redovne konferencije SFKJ, Beograd, mart 1980.
2. Havin, B.: Vsjo ob olimpijskih igrah. Moskva, 1979.
3. Kiselev, R.: SŠA: Sport i obćestvo. FIS, Moskva, 1978.
4. Marić, J.: Osnovi rvanja grčko-rimskim i slobodnim stilom. Zagreb, 1979.
5. Petrov, R., Dobrev, D., Berberov, N. i O. Makaveev: Svobodna i klasićeska borba. Medicina i fizkultura, Sofija, 1977.
6. Petrov, R.: Usavoršenstvuvane na tehniko-taktićeško-to majstorstvo na boreca. Medicina i fizkultura, Sobija, 1978.

J. Marić

UDC 796.01:301:796.82(091)

SPORT AS A PHENOMEN OF CONTEMPORARY SOCIETY IN THE LIGHT OF THE EVOLUTION OF MODERN WRESTLING

sport sociology / wrestling / history

Today sports is one of the most important factors of contemporary society. The political prestige attached to the achievement of record results has stimulated the development of top-class sport. This, in turn, provides extremely useful information about the limits of human ability, the factors that affect the level of achievement and the application of such knowledge to the educational process. After discussing these broad themes, the author reviews the development of wrestling from antiquity to the present day. There follows an analysis of wrestling techniques used in bouts during the international contest »I. Podubni«, the results of which speak in favour of changes in international rules of wrestling. Finally, a comparative analysis is presented of indicators of technical efficacy in wrestling.

Иосип Марић

СПОРТ КАК ЯВЛЕНИЕ СОВРЕМЕННОГО ОБЩЕСТВА С АСПЕКТА ЭВОЛЮЦИИ СОВРЕМЕННОЙ ВОРЬБЫ

В настоящее время спорт стал одним из важных факторов современного общества и, следовательно, мощным средством идеологической борьбы между странами различных идеологий. Политическая борьба влияет на развитие высококачественного спорта. Результаты высококачественных спортсменов указывают на пределы человеческих возможностей, на факторы, влияющие на эти результаты, в также на возможности применения полученных знаний в практике воспитательно-образовательного процесса. Классическая борьба является одним из лучших видов спорта в Югославии и таким способом она способствовала международному подтверждению нашей страны.

В настоящей работе приводятся результаты анализа технических приемов борцов на международном соревновании »И. Подубни« в качестве доказательства о необходимости изменений международных технических правил борьбы. Также проведен сравнительный анализ некоторых показателей эффективности техники югославских борцов в различных соревнованиях. Результаты этого анализа подтверждают результаты, полученные советскими авторами и указывают на то, в каком направлении надо проводить будущие исследования с целью повышения привлекательности и популярности борьбы.